

Hrvatska danas u području vinogradarstva i vinarstva

Hrvatska je kroz svoju povijest bila razvijena vinogradarska zemlja. Krajem 19. stoljeća imala je 170.000 ha vinograda i time bila značajan izvoznik vina u druge zemlje. U drugoj polovici 20. stoljeća razvoj vinogradarstva opada, vinogradarske površine se smanjuju a slijedom toga i proizvodnja vina do današnjih dana.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku za 2003. godinu Hrvatska ima 57.094 ha vinograda, Popisom poljoprivrede 1. lipnja 2003. godine zabilježeno je 22.763 ha, dok Upisom u obiteljska gospodarstva od strane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva ima 28.000 ha vinograda. Prema podacima Hrvatskog zavoda za vinogradarstvo i vinarstvo, koji se temelje na upisu u Upisnik proizvođača grožđa i vina, a čija se vina nalaze u prometu, u Hrvatskoj je evidentirano 14.034 ha vinograda sa 66 mil. rodni trsova. (Tablica 1.)

**Tablica 1. POVRŠINE VINOGRADA I BROJ TRSOVA U RH PO REGIJAMA
TEMELJEM UPISA U UPISNIK (30.9.2005. godine)**

RED.BR.	REGIJA	VINOGRADI		RODNI TRSOVI	
		ha	udio %	komada	udio %
1.	Kontinentalna Hrvatska	6.454	46,0	25.915.245	39,3
2.	Primorska Hrvatska	7.580	54,0	40.082.833	60,7
UKUPNO REPUBLIKA HRVATSKA		14.034	100,0	65.998.078	100,0

Što se tiče starosti nasada vinove loze u RH, vidljivo je da je starost većine nasada, njih gotovo 58%, preko 25 godina, što znači da i te vinograde čeka obnova.

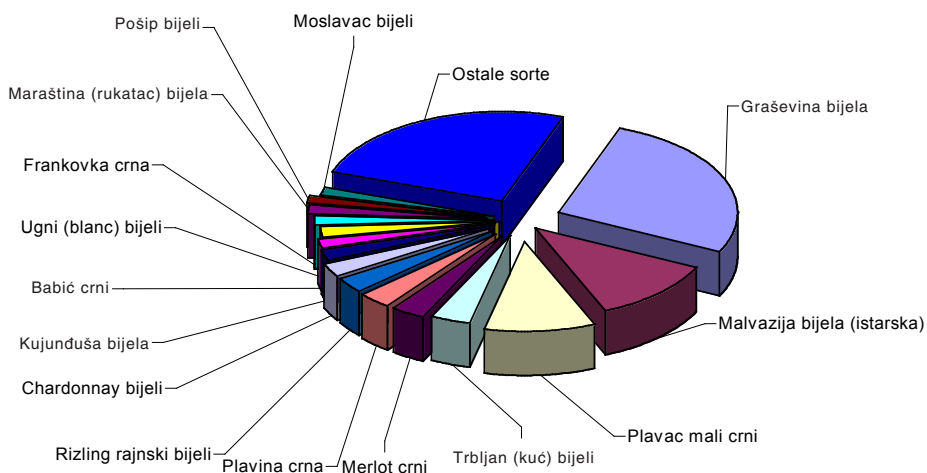
Tablica 2. STAROST NASADA VINOVE LOZE U RH PO REGIJAMA (u %)

R. BR.	STAROST NASADA	KONTINENTALNA HRVATSKA	PRIMORSKA HRVATSKA	UKUPNO HRVATSKA
1.	do 5 godina	7,59	1,55	4,33
2.	5 do 10 godina	5,33	3,95	4,58
3.	10 do 15 godina	13,26	5,81	9,23
4.	15 do 20 godina	16,27	8,86	12,27
5.	20 do 25 godina	15,27	9,13	11,95
6.	25 do 35 godina	22,68	29,58	26,41
7.	preko 35 godina	19,60	41,12	31,23
UKUPNO		100,00	100,00	100,00

¹ dr.sc. Ljiljana Gašparec-Skočić - Ravnateljica Hrvatskog zavoda za vinogradarstvo i vinarstvo

U hrvatskoj su zastupljene brojne sorte vinove loze. Najzastupljenije su sorte: graševina, plavac mali i malvazija istarska, koje čine 49% ukupnog sortimenta.

Graf 1. NAJZASTUPLJENIJE SORTE VINOVE LOZE U RH

Neadekvatan razvoj hrvatskog vinogradarstva priječi i usitnjenost vinogradarskih površina kao i neadekvatna legislativa zemljišne politike i politike nasljeđivanja.

Struktura veličine vinograda po regijama iskazana je u Tablici 3.

Tablica 3. VELIČINA VINOGRADA PO REGIJAMA U RH (30.9.2005. godine)

RED. BR.	REGIJA	BROJ PROIZVOĐAČA SA PLOŠNAMA								ukupno	
		do 0,1 ha	0,1-0,5 ha	0,5-1 ha	1-5 ha	5-10 ha	10-50 ha	50-100 ha	100-200 ha		preko 200 ha
1.	Kontinentalna Hrvatska	356	2.522	761	521	36	12	6	4	7	4.225
2.	Primorska Hrvatska	628	5.874	2.223	1.465	25	31	3	3	2	10.254
REPUBLIKA HRVATSKA		984	8.396	2.984	1.986	61	43	9	7	9	14.479

Vinograde veličine do 1 ha ima preko 85% proizvođača upisanih u Upisnik. Najveća usitnjenost zabilježena je u regiji Primorska Hrvatska.

Danas u Hrvatskoj imamo 532 proizvođača sa 1.462 vina koja nose oznaku kontroliranog podrijetla.

Što se tiče strukture kakvoće vina koja se nalaze u prometu, učešće kvalitetnih vina je 56%, vrhunskih 3%, a stolnih vina 41%.

Nositelji tržišne proizvodnje u Hrvatskoj, prema podacima Hrvatskog zavoda za vinogradarstvo i vinarstvo je 936 pravnih subjekata od čega:

33 vinarije koje čine 79% ukupnog prometa,

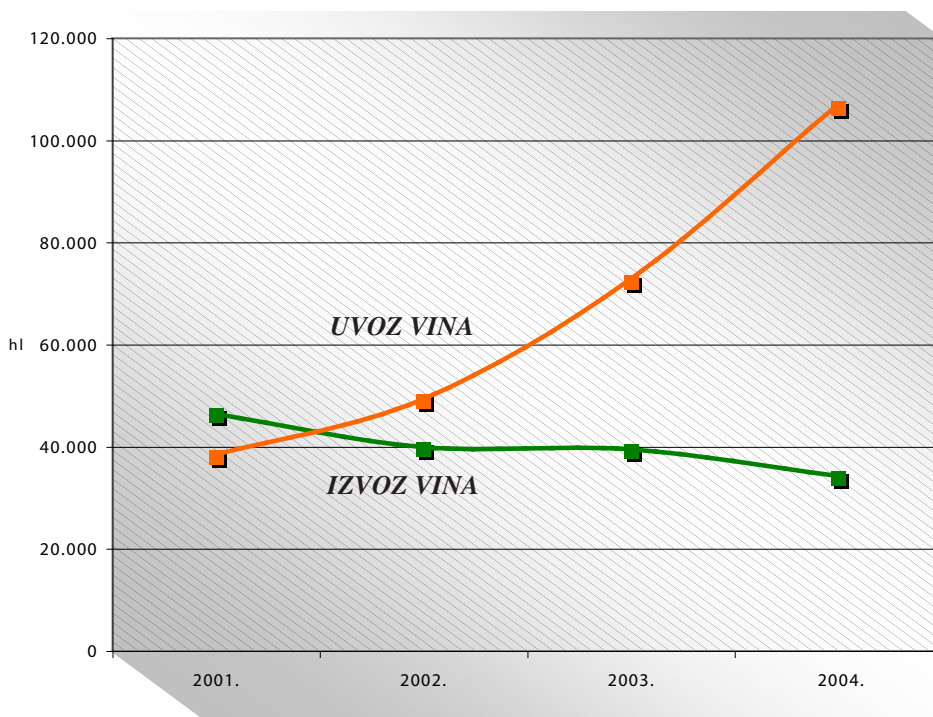
33 obiteljska gospodarstva sa 7,1%,

22 zadruge sa 4,6% i

848 malih proizvođača sa 9,3% ukupnog prometa.

Hrvatska je uvijek bilježila pozitivnu bilancu u izvozu vina.

Graf 2. IZVOZ VINA IZ RH I UVOZ VINA U RH

Danas Hrvatska više uvozi vina nego što ga izvozi, što nije dobar znak za hrvatsko vinogradarstvo a niti za hrvatsku državu.

Ovakvo stanje je posljedica društveno ekonomskih, političkih, ratnih i drugih okolnosti od zlatnih vinogradarskih vremena do danas, a još uvijek nije pronađeno pravo rješenje za vidno poboljšanje ovog stanja.

Jasno je, da je hrvatskom vinogradarstvu potreban oporavak i to u sadnji novih vinograda a i u obnovi starijih vinograda iznad 25 godina.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva je uočilo ovaj problem, pa je donijet Operativni program za podizanje dugogodišnjih kultura u čijoj strukturi je predviđeno i podizanje 13.000 ha vinograda. Program predviđa da bi te vinograde trebalo podići do 2008. godine.

Program je optimističan ali budućnost će pokazati rezultate.

Da bi se dosegle statističke vinogradarske površine (57.000 ha) nužno je razriješiti nekoliko važnih pitanja:

- Korištenje zemljišta - sva zapuštena zemljišta i položaje u državnom vlasništvu putem javnih natječaja odmah dati u koncesiju, a za privatna neobrađena zemljišta izvršiti potpunu primjenu Zakona o poljoprivrednom zemljištu sa svim njegovim sankcijama.
- Kvaliteta sadnog materijala mora biti besprijekorna pod višestrukom istinskom kontrolom jer u protivnom posljedice su nesagledive.

S obzirom da domaćih izvora kvalitetnog sadnog materijala nema za iskazane potrebe, nužno je uvesti sadni materijal introduciranih ali provjerenih sorta u domaćem vinogradarstvu i to iz EU i isključivo s certifikatom EU.

- Svu pažnju posvetiti osvajanju zapuštenih i podizanju novih vinogradarskih nasada.

Razrješavanjem ovih pitanja omogućuje se proizvodnja dovoljnih količina za domaće tržište kao i količine namjenjene izvozu.

To je posao u kojem mnoge hrvatske obitelji mogu osigurati pristojnu egzistenciju.